

Motivering:

A) Dalgångsbygd kring Råå-ån och svagt kuperat öppet odlingslandskap där ett omfattande och landskapsdominerande fornlämningsbestånd vittnar om bosättningskontinuitet alltsedan stenåldern. Stora bymiljöer, gårds- och säteribildningar som väl speglar traktens bosättningsmönster och byggnadsskick samt genom dalgångens rika lerfyndigheter, lämningar efter stenkols- och lerbrytning samt betydande tillverkning av tegel och lergods fr.o.m. 1800-talets slut.

B) Råå fiskeläge och skepparsamhälle med koppling till den omgivande jordbruksbygden med ett oregelbundet och successivt framvuxet gatunät med väl bevarad äldre bebyggelse med anknytning till fiske och sjöfart samt omfattande lämningar efter 1700-talets svenska kustförsvarssystem.

Uttryck för riksintresset:

A) Fornlämningssmiljöer med dösar och gånggrifter från stenåldern, bronsåldershögar och Vallåkra fornborg, bro och vadställe vid Vallåkra, äldre väg- och hägnadssystem samt alléer. Kvistofta, Raus och Ottarps kyrkor från 1100-talet samt vid Kvistofta ett stort antal gatehus. Bälteberga herrgård från 1730 med välbevarat byggnadsbestånd och omgivande herrgårdslandskap präglad av stordrift. Vallåkra och Raus stenkärlsfabriker grundade kring 1800-talets mitt och ännu i drift, med tillhörande byggnader och anläggningar.

B) Bevarat oregelbundet gatunät med skeppar- och kaptensgårdar samt fiskarstugor från perioden sent 1700-tal till 1900-tal, hamnanläggning med pir samt stora skansar vid Råå vallar som under 1700-talet ingått i Öresundskustens försvarssystem.

Talrika landskapsdominerande och samlade fornlämningsmiljöer från sten- och bronsåldern i form av gånggrifter och vidsträckta gravfält. Variationsrikt odlings- och beteslandskap av skifteskaraktär med bevarat väg- och hägnadssystem, alléer, samt spritt bebyggelsemönster, Glumslövs och Rönneberga backar. Kyrkbyar med 1800-tals kyrkor i Säby, Vadensjö, Härslöv och Asmundtorp - den sistnämnda i monumental nygotik och med ett dominerande läge. Fiskelägena Ålabodarna och Sundvik. Örenäs slott från 1700-talet, Säbyholms herrgård med 1700-1800-tals bebyggelse, Säbyholms mölla, överstebostället Hilleshög, och utefter kustzonen lertag och andra lämningar efter tidigare tegelframställning.

Dalgångsbygd med fornlämningsmiljöer i form av bronsåldershögar och järnåldersgravfält. Vidsträckt allékantat odlingslandskap präglad av stordriften kring Sireköpinge kungsgård och säteri, av medeltida ursprung med bebyggelse från främst 1700- och 1800-talen, särskilt välbevarad arbetar- och ekonomibebyggelse, holländarmölla. Sireköpinge medeltida och omgestaltade kyrka med tillhörande kyrkby och Martina von Schwerins skola från 1840-talet i medeltidsinspirerad stil.

I området ingår även:

Lämningar efter skansar på flera platser utmed kustzonen mellan Ålabodarna och Borstahuset. Skansarna har ingått i Öresundskustens försvarssystem under 1700-talet.

Stationssamhället Tågarp framvuxet fr.o.m. sekelskiftet 1900 utmed järnvägen Malmö - Helsingborg på platsen för ett äldre vägmöte med skjutshåll och gästgiverirörelse. Småskalig och tidstypisk bostads- och affärsbebyggelse i tegel från 1900-talets första decennier som ger samhället dess karaktär.

